

ПРОГРАМА
фахового іспиту замість ЄФВВ для прийому на навчання для здобуття ступеня
магістра

«Історія мистецтва»
назва ЄФВВ

Освітній ступінь:	магістр
Основа вступу:	освітній ступінь бакалавр (для окремих категорій); магістр (освітньо-кваліфікаційний рівень спеціаліст)

Запоріжжя – 2026

ЗМІСТ

1. Пояснювальна записка
2. Зміст програми
3. Питання фахового іспиту
4. Критерії оцінювання
5. Список рекомендованої літератури

1. Пояснювальна записка

Мета фахового іспиту замість ЄФВВ «Історія мистецтва» для вступу на здобуття освітнього ступеня магістр полягає у визначенні рівня підготовленості вступника до навчання на другому (магістерському) рівні вищої освіти шляхом комплексного оцінювання сформованості фахових компетентностей, що передбачає перевірку знань, їх розуміння, здатності до застосування у професійній діяльності, а також умінь здійснювати аналіз, синтез і оцінювання; встановленні здатності використовувати теоретичні знання й практичні вміння для розв'язання професійних завдань і визначенні готовності до успішного опанування освітньої програми магістерського рівня.

Форма фахового іспиту замість ЄФВВ - усний іспит.

Усний іспит – це форма вступного випробування, яка передбачає виконання вступником теоретичних завдань в усній формі. Загальна кількість завдань - 2.

Формат проведення фахового іспиту замість ЄФВВ.

Фаховий іспит замість ЄФВВ «Історія мистецтва» проводиться в очному форматі, а для окремих категорій вступників – дистанційно з використанням платформи для проведення відеоконференцій Zoom відповідно до вимог Порядку прийому на навчання для здобуття вищої освіти у 2026 році.

У разі проведення фахового іспиту у дистанційному форматі у встановлений розкладом час початку фахового іспиту члени фахової атестаційної комісії розпочинають відеоконференцію, долучають до неї вступників, здійснюють автентифікацію вступників та інформують їх про правила проведення вступного іспиту та часові обмеження.

Автентифікації вступника передбачає:

– встановлення аудіо та візуального контакту зі вступником на платформі відеоконференцій;

– показ документа, що посвідчує особу (паспорт громадянина України у формі книжечки або картки, паспорт громадянина України для виїзду за кордон у тому числі Е-паспорт, Е-паспорт для виїзду за кордон, Е-документ).

На початку фахового іспиту рандомно обираються 2 питання з переліку, поданому у програмі.

Вступник готує відповіді на питання і відповідає на них та на додаткові запитання членів фахової атестаційної комісії.

Члени фахової атестаційної комісії оцінюють відповіді вступників вищої освіти.

Результати фахового іспиту оголошуються не пізніше наступного дня після його проведення шляхом розміщення відповідних відомостей на офіційному вебсайті Бердянського державного педагогічного університету bdrpu.org.ua у вкладці ВСТУПНИКУ.

У разі повітряної тривоги під час складання фахового іспиту замість ЄФВВ «Історія мистецтва», іспит призупиняється, учасники мають пройти до укриття. Після відбою повітряної тривоги, учасники продовжують складання фахового іспиту.

2. Зміст програми

В якості програми фахового іспиту замість ЄФВВ «Історія мистецтва» для прийому на навчання для здобуття ступеня магістра у Бердянському державному педагогічному університеті використовується програма відповідного зовнішнього оцінювання з Програма ЄФВВ з «Історії мистецтва» <https://testportal.gov.ua/wp-content/uploads/2025/05/nakaz-mon-782-vid-28-05-2025.pdf>

3. Питання фахового іспиту

1. Поняття мистецтва
2. Функції мистецтва: естетична, пізнавальна, виховна, комунікативна та інші
3. Основні категорії класичної естетики в аналізі мистецтва: «прекрасне» та «потворне», «піднесене», «героїчне», «низьке», «трагічне» і «комічне»
4. Основні мистецькі жанри. Основні жанри образотворчого мистецтва: портрет, пейзаж, натюрморт, жанровий живопис, марина. Основні музичні жанри: опера, балет, кантата, романс, соната, симфонія. Основні жанри театру: драма, комедія, трагедія
5. Світоглядні засади доісторичного мистецтва: міфологія як висхідна форма світосприйняття світу та людини, синкретизм, традиційність культурних практик, емоційно-чуттєве сприйняття світу
6. Світоглядні засади античного мистецтва: ідея демократії, космоцентризм, антропоцентризм, змагальний характер культурних практик
7. Світоглядні засади мистецтва доби середньовіччя: християнство як системоутворюючий елемент культури, теоцентризм, християнський антропоцентризм, аскетизм, символічність, алегоричність і канонічність мистецтва
8. Світоглядні засади європейського мистецтва XV-XIX ст.: раціоналізм, ідея прогресу, універсалізм, пантеїзм, антропоцентризм, гуманізм
9. Умови та чинники розвитку європейського мистецтва XX-XXI ст.: прогрес наукового знання та розвиток технологій, багато-вимірність та плюралізм культурних практик, демократизація культури і свобода художнього вираження, вплив технологій на мистецтво
10. Християнське сакральне мистецтво: видова характеристика
11. Житла з кісток мамонта, досліджені на території України
12. Настінні малюнки у печерах доби палеоліту Європи
13. Мізинської стоянки та її артефакти
14. Орнаментация кераміки доби неоліту: характерні риси

15. Орнаментация посуду культуры Трипілья – Кукутень: елементи, мотиви, композиції
16. Особливості неолітично-енеолітичного мистецтва в контексті змін у господарській діяльності та світогляді тогочасних людей
17. Мегалітичні споруди: дольмени, менгіри, кромлехи
18. Мистецтво та архаїчні форми релігії: тотемізм, магія, анімізм шаманізм
19. Мистецтво Давньої Месопотамії
20. Видова специфіка мистецтва Давнього Єгипту (архітектура, скульптура, живопис, декоративне мистецтво, музика). Синтез мистецтв в Давньому Єгипті
21. Основні форми архітектури Давнього Єгипту
22. Давньоєгипетські містерії та музично-театралізовані дійства
23. Пам'ятки Крито-Мікенської культури
24. Антична міфологія як основа мистецтва
25. Значення полісу в давньогрецькій культурі. Площа агора та Акрополь як центри суспільного життя
26. Шедеври античної пластики. Антична кераміка
27. Витоки античного театру та його особливості
28. Музика в античній культурі
29. Архітектура античного Риму. Громадська архітектура
30. Образотворче мистецтво античного Риму
31. Мистецтво скіфів та сарматів. Скіфський звіриний стиль: основні сюжети зображень
32. Становлення основних форм християнської сакральної архітектури
33. Спільні та відмінні риси мистецтва романіки та готики
34. Спільні та відмінні риси хрестово-купольної архітектури храмів Візантії та Русі
35. Формування ранньохристиянської іконографії. Книжкова мініатюра киево-руської доби
36. Сакральна музика доби середньовіччя
37. Музичне мистецтво та лірична поезія трубадурів, труверів, мінезінгерів
38. Середньовічний епос як символ середньовічного лицарства
39. Західноєвропейський середньовічна література
40. Література доби Русі
41. Сценічне мистецтво середньовіччя
42. Мистецтво середньовічної рукописної книги
43. Розвиток книгодрукування у Західній Європі як поворотний момент в історії мистецтва книги

44. Епоха Відродження та її періодизація
45. Особливості архітектури Відродження
46. Загальна характеристика живопису Відродження
47. Особливості мистецтва Північного Відродження
48. Розвиток церковної хорової поліфонічної музики
49. Зародження української історичної пісні та думи
50. Українські музичні інструменти доби Відродження
51. Сценічне мистецтво доби Відродження
52. Література та філософія доби Відродження
53. Утопізм і утопічна література у контексті розбудови справедливого суспільства
54. Розвиток книгодрукування в Україні як важливий етап в історії мистецтва книги. Перші друковані видання
55. Зміна естетичних смаків та стильових форм мистецтва Відродження, криза гуманізму, контрреформація та зародження «єзуїтського стилю» бароко
56. Формальні прийоми течії маньєризм в архітектурі та образотворчому мистецтві
57. Стильові риси бароко
58. Нові жанри в образотворчому мистецтві, в музиці та театрі бароко
59. Нові прийоми, методи та техніки в образотворчому мистецтві, живописі та скульптурі бароко
60. Особливості архітектури європейського бароко
61. Характерні риси образотворчого мистецтва бароко в регіональних проявах
62. Музичне мистецтво високого бароко
63. Українське бароко: основні етапи розвитку та художньо-стилістичні особливості
64. Національні особливості сакрального образотворчого мистецтва українського бароко
65. Музика в Острозькій, Києво-Могилянській академіях, колегіумах, братських школах
66. Діяльність, вчення та культурний доробок Г. Сковороди як феномен культури бароко
67. Культурний зміст епохи Просвітництва та естетичні пріоритети класицизму
68. Раціоналізм, нормативність творчості, тяжіння до завершених гармонійних форм як основа мистецтва класицизму в філософських та естетичних концепціях
69. Стильові риси, характерні методи та прийоми мистецтва класицизму

70. Тематика та образність, характерні жанри образотворчого мистецтва класицизму
71. Особливості архітектури класицизму
72. Французький сценічний класицизм
73. Музична творчість М. Березовського, А. Веделя, Д. Бортнянського
74. Духовні і світські жанри та осередки розвитку української музичної Маєткової капели в Україні
75. Неокласицизм та ампір в мистецтві та архітектурі Європи ХІХ ст.
76. Естетичні концепції та ідейно-художні завдання романтизму
77. Романтизм в образотворчому мистецтві
78. Романтизм в українському живописі, соціально-історичний та культурний ґрунт його зародження та розвитку
79. Романтизм в музиці
80. Духовна хорова музика українських композиторів ХІХ століття
81. Кріпацький театр та перші професійні театри в Україні
82. Раціоналізм як вияв науково-технічного прогресу та промислової революції в архітектурі
83. Візуальна комунікація промислової революції, зародження реклами та брендингу, зростання масового друку: плакат, періодика, фотографія, літографія
84. Історизм в архітектурі (стилізації, неостилі, еkleктика).
85. Нові жанри видовищного та музичного мистецтва. Виникнення жанру оперети. Основні характеристики та складові циркового мистецтва
86. Імпресіонізм і становлення пленеру як художньої практики. Ключові представники імпресіонізму в образотворчому мистецтві та скульптурі.
87. Імпресіоністичні риси в музичному мистецтві межі ХІХ-ХХ століть
88. Становлення та основні риси постімпресіоністичного напрямку в мистецтві кінця ХІХ століття. Ключові представники та їх програмні твори
89. Символізм як мистецький напрям. Символістичний театр
90. Ідея синтетичного театру кінця ХІХ-ХХ століття та його значення для становлення режисерського театру
91. Кіно як синтетичне мистецтво. Зв'язок кінематографа із традиційними мистецтвами: театром, літературою, живописом, музикою
92. Основні види кінематографа: ігрове кіно, неігрове кіно, анімація. Перші кроки кіномистецтва
93. Особливості європейської архітектури стилю модерн
94. Стиль модерн в образотворчому мистецтві. Ключові представники модерну та їх твори

95. Особливості української архітектури стилю модерн
96. Становлення танцю модерн як нової художньої форми на зламі XIX–XX століть.
97. Перший стаціонарний український театр М. Садовського та сценічне втілення драматургії модерну
98. Фовізм як стиль групи французьких художників XX століття
99. Теорія кубізму: проблеми і значення для розвитку світового мистецтва XX століття
100. Італійський футуризм та його значення для розвитку мистецтва в XX століття
101. Вплив ключових ідей неотомізму на формування естетичних концепцій у світовому мистецтві першої половини XX століття
102. Теорія духовного в мистецтві та становлення абстракціонізму.
103. Експресіонізм та його значення для розвитку світового мистецтва, театру та кінематографу у XX століття
104. Сюрреалізм в образотворчому мистецтві
105. Дадаїзм у мистецтві
106. Діалектика національного та авангардного в мистецтві України
107. Художній напрям конструктивізму
108. Український кіноавангард
109. Пошуково-експериментальний театр Леся Курбаса
110. Український сценічний авангард та його значення у становленні української сценографії
111. Вітаїзм як типово український напрям в мистецтві першої половини XX століття
112. Пісенна творчість національно-визвольних змагань українців
113. Постмодернізм як феномен мистецтва. Перформанс, сайт-специфік театр, іммерсивна вистава, інсталяція, графіті
114. Жанри і види музичної масової культури: популярна музика, рок, джаз.
115. Українська естрадна музика
116. Масовізація мистецтва і кризові явища в європейському культурному просторі
117. Українське наївне мистецтво
118. Формалізм і функціоналізм в архітектурі другої половини XX століття
119. Авторський кінематограф другої половини XX століття
120. Тенденції сучасної музики

4. Критерії оцінювання

Фаховий іспит для вступу на здобуття освітнього ступеня магістра оцінюється за 200-бальною шкалою відповідно до рівня сформованості фахових компетентностей і досягнення когнітивних рівнів (знання, розуміння, застосування, аналіз, синтез, оцінка):

190-200 балів – вступник демонструє системні, глибокі та узагальнені знання, повне розуміння навчального матеріалу, вільно застосовує його у стандартних і нестандартних професійних ситуаціях; здатний до самостійного аналізу, синтезу та оцінювання інформації, аргументовано обґрунтовує власну позицію, приймає ефективні рішення. Відповідає найвищому рівню сформованості компетентностей (знання, розуміння, застосування, аналіз, синтез, оцінка).

180-189 балів – вступник демонструє міцні знання та глибоке розуміння матеріалу, впевнено застосовує їх на практиці, здатний до аналізу інформації та розв'язання професійних завдань, допускаючи незначні неточності. Відповідає високому рівню (знання, розуміння, застосування, аналіз).

160-179 балів – вступник володіє достатнім рівнем знань і розуміння, у цілому правильно застосовує їх у стандартних ситуаціях, здатний до часткового аналізу та узагальнення інформації, допускає окремі суттєві помилки. Відповідає рівню (знання, розуміння, застосування).

140-159 балів – вступник відтворює основний теоретичний матеріал, розуміє ключові положення, але має труднощі із самостійним застосуванням знань і аналізом інформації, допускає помилки. Відповідає рівню (знання, розуміння).

120-139 балів – вступник володіє навчальним матеріалом на репродуктивному рівні, відтворює окремі положення без глибокого розуміння та не здатний повною мірою застосовувати знання на практиці. Відповідає мінімально достатньому рівню (знання).

100–119 балів – вступник має фрагментарні знання, частково відтворює матеріал, недостатньо розуміє його зміст та не може застосувати на практиці.

0–99 балів – вступник демонструє слабе володіння знаннями, володіє матеріалом лише на поверхневому рівні, не оперує основними поняттями та не здатний до їх відтворення.

До участі у конкурсному відборі не допускаються вступники, які отримали менше 100 балів, що свідчить про недостатній рівень сформованості базових знань і невідповідність мінімальним вимогам до вступу на другий (магістерський) рівень вищої освіти.

5. Список рекомендованої літератури

1. Бевза П. 300 художників та художниць України за 300 років. Київ: ArtHuss, 2026. 336с.

2. Галімов А., Шаріпов Р. Українські палаци. Відновлення історії. Золота доба. Харків: Фабула, 2024, 168с.
3. Годж С. Коротка історія мистецтв. Львів: Видавництво Старого Лева, 2021. 224с.
4. Горбатенко С. Магія повсякдення давніх слов'ян . Нариси. Київ : Академперіодика, 2022. 210с.
5. Демідко О. Історія образотворчого мистецтва та архітектури. Київ: Ліра-К, 2021. 182с.
6. Історія України та української культури: навчальний посібник / О. Розовик, О. Величко. Київ: Медпринт, 2023. 257с.
7. Історія української культури / Т. Мельник, О. Павлова, Т. Місюра. Київ: Центр навчальної літератури, 2021. 340с.
8. Історія української культури: курс лекцій / Ю.С. Сабадаш, Ю.М. Нікольченко, Л. Г. Дабло. Київ: Ліра-К, 2020. 168с.
9. Крамарчук Х.П., Мотиль Р.Я., Білінська О.Б. Історія мистецтва та архітектури. Ч1. Львів: Львівська політехніка, 2022. 176с.
10. Курков А. Скарби України. Культурна спадщина. Київ: ArtHuss, 2024. 256с.
11. Ложкіна А. Мистецтво України (Світ мистецтва). Київ: ArtHuss, 2025. 272с.
12. Москвічова Ю.О. Історія мистецтв у контексті світової культури. Том 1. Київ: Олді+, 2021, 292с.
13. Москвічова Ю.О. Історія мистецтв у контексті світової культури. Том 3. Київ: Олді+, 2021, 180с.
14. Оніщенко О. К. Історія та теорія художньої творчості. Київ: Ліра-К, 2024. 5284с.
15. Пустиннікова І. Забуті парки, старі фільварки: мандрівка палацами України. Київ: Портал, 2024. 264с.
16. Сабадаш Ю.С. Історія української культури (XX століття) : ілюстрована хрестоматія. Ч.2. Київ, 2023. 292с.
17. Стилї українського мистецтва XX століття: ар-нуво, ар-деко, авангард / Упорядник Д. Горбачов. Київ:Портал, 2024, 272 с.
18. Ткач М. Українська звичаєва культура. Київ: Ліра-К, 2024. 592с.
19. Тобілевич С. Корифеї українського театру. Київ: ЦУЛ, 2020. 540с.
20. Тюрменко І.І. Культурологія. Київ: ЦУЛ, 2020. 368с.
21. Фартінг С.Історія Мистецтва. Від найдавніших часів до сьогодення. Харків: Vivat, 2021. 576с.